

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΩΞΗ ΤΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ.

Οι ποινικές διατάξεις που προσφέρονται για τη δίωξη των υπευθύνων για παραβιάσεις τεχνικών οικοδομικών κανόνων, ιδίως για τις περιπτώσεις που αυτές οδήγησαν στις καταστρεπτικές συνέπειες της κατάρρευσης των κτιρίων και του θανάτου και τραυματισμού των ανθρώπων που παρευρίσκονταν σε αυτά, αναφέρονται σε πράξεις πλημμεληματικού χαρακτήρα (σωματικές βλάβες και ανθρωποκτονία από αμέλεια, παραβιάσεις των κανόνων της οικοδομικής 286 Π.Κ., παραβάσεις καθήκοντος 259 Π.Κ., ψευδής βεβαίωση 242 Π.Κ., ειδικές ποινικές διατάξεις για αυθαίρετα κ.ά.). **Ως πλημμελήματα οι πράξεις αυτές έχουν παραγραφεί εφόσον έχει παρέλθει πενταετία από την τέλεσή τους.** Συνεπώς, η ποινική δίωξη των υπευθύνων θα αποβεί στην πλειοψηφία των περιπτώσεων αδύνατη και σε κάθε περίπτωση είναι κατά πολύ κατώτερη των κοινωνικών προσδοκιών που καλλιεργήθηκαν.

Όσον αφορά το θέμα της παραγραφής διατυπώθηκε παντελώς αβάσιμα η εκτίμηση, ότι αυτή δεν υφίσταται ως πρόβλημα γιατί με διάταξη του νόμου 2331/1995 υπάρχει σχετική πρόβλεψη για μετάθεση της έναρξης του χρόνου παραγραφής στο χρονικό σημείο που επέρχονται τα αποτελέσματα του σεισμού. Η μόνη σχετική διάταξη που εμπεριέχει ο νόμος 2331 είναι αυτή του άρθρου 20 παρ. 5 που αναστέλλει την έναρξη του χρόνου παραγραφής **μόνο στην περίπτωση του άρθρου 286 Π.Κ., της παραβίασης δηλ. των κανόνων της οικοδομικής** και στο οποίο προβλέπεται ποινή φυλάκισης μέχρι δύο ετών, δηλ. ποινή που αν δεν ανασταλεί, θα μετατραπεί σε χρηματική ποινή. Πέραν τούτου, όμως και αυτή η **διάταξη για αναστολή του χρόνου έναρξης της παραγραφής είναι χωρίς αξία καθώς δεν εφαρμόζεται για τις παραβιάσεις που έγιναν πριν από τη δημοσίευση του νόμου.**

Επομένως, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία δεν είναι δυνατή η αποτελεσματική δίωξη των υπευθύνων για παραβιάσεις στην κατασκευή

των εργοστασίων και των κατοικιών που έλαβαν χώρα πριν την πενταετία και οδήγησαν με το σεισμό της 7^{ης} Σεπτεμβρίου στο θάνατο και τραυματισμό τόσων προσώπων. Η ποινική δίωξη θα μπορούσε να αναφέρεται σε παραβιάσεις των τελευταίων είκοσι ετών αν μπορούσε να στοιχειοθετηθεί πράξη κακουργηματικού χαρακτήρα. Τούτο όμως δεν είναι εύκολο να συμβεί. Βέβαια δεν αποκλείεται το φαινόμενο να εμφανιστούν κάποιες θεωρητικές κατασκευές, ακόμη και από δικαστικούς λειτουργούς, που να υποστηρίζουν την τέλεση κακουργημάτων (π.χ. ανθρωποκτονία με ενδεχόμενο δόλο στην περίπτωση ιδίως των εργοστασίων). Ανεξάρτητα κι αν ποινικές διώξεις αυτού του είδους δημιουργούν προσωρινά την εντύπωση ότι θα λογοδοτήσουν και θα τιμωρηθούν οι υπεύθυνοι για τις αυθαιρεσίες στην κατασκευή των κτιρίων και τους θανάτους που προκλήθηκαν από αυτές, θα πρέπει κανείς να υπολογίζει ότι **τελικά δεν έχουν σοβαρές προοπτικές έκδοσης καταδικαστικών αποφάσεων γεγονός που σε τελευταία ανάλυση να ενισχύσει την κοινωνική δυσπιστία**. Σε κακουργηματική μορφή τιμωρείται υπό ορισμένες προϋποθέσεις η έκδοση ψευδούς βεβαίωσης (242 παρ. 3 Π.Κ.), και ιδίως εφόσον με αυτή προσπορίστηκε από τον υπάλληλο ή άλλον αθέμιτο όφελος 25.000.000 δραχμών. Στην περίπτωση αυτή ο υπάλληλος τιμωρείται ως αυτουργός και ο ιδιοκτήτης και τα λοιπά πρόσωπα ως ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί.

Είναι προφανές, ότι η ποινική νομοθεσία δεν μπορεί να συλλάβει το πρόβλημα στην έκταση που θα προσδοκούσε σήμερα κανείς. Τούτο, γιατί η αντιμετώπιση του προβλήματος της οικοδόμησης αυθαιρέτων και επικίνδυνων κτισμάτων είναι πρωτίστως θέμα διοικητικών μέτρων. Ωστόσο, το γεγονός ότι οι περισσότεροι θάνατοι προκλήθηκαν σε εργοστάσια επαυξάνει την κοινωνική ανησυχία και την πίεση προς την Πολιτεία για τη λήψη μέτρων που θα προστατεύουν τους πολίτες.

Σε αυτό το πλαίσιο η θέσπιση διατάξεων που θα μετατρέπουν σε κακουργήματα κάποιες παραβάσεις οικοδομικών κανόνων που έχουν ως αποτέλεσμα σοβαρό τραυματισμό ή θάνατο ανθρώπων στην περίπτωση σεισμών – με την πρόβλεψη αυστηρότερων ποινών και τη διεύρυνση των χρονικών ορίων στη δίωξή τους που συνεπάγεται - θα

κάλυπτε το κενό που καταγράφεται στην παρούσα φάση σε επίπεδο ποινικής νομοθεσίας και θα συνέβαλε στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στην αντιμετώπιση του προβλήματος. Τούτο βέβαια και υπό την προϋπόθεση ότι η εισαγωγή ποινικών διατάξεων δεν θα λειτουργήσει ως υποκατάστατο των αναγκαίων διοικητικών διατάξεων και μέτρων τα οποία πρωτίστως θα πρέπει να ληφθούν για την πρόληψη των παραπάνω καταστρεπτικών συνεπειών από τους σεισμούς.

τέκνου που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του, οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων, β) εκείνες που από το νόμο υπάγονται στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων."

2. Στις διατάξεις των άρθρων 938 παρ. 3, 959 παρ. 3, 1000 εδάφιο α' του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως αυτές ισχύουν μετά το ν. 2298/1995, η προθεσμία των οκτώ (8) εργάσιμων ημερών περιορίζεται σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες.

3. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του ν. 2298/1995 αντικαθίσταται ως εξής:

"Κατά την κωδικοποίηση η Επιτροπή μπορεί να αλλάξει την αρίθμηση των άρθρων των άνω νομοθετημάτων, να μεταφέρει στη δημοτική γλώσσα το κείμενο διατάξεων που έχουν διατυπωθεί στην καθαρεύουσα, καθώς και να επιφέρει τις απαραίτητες φραστικές μεταβολές, ώστε, χωρίς μεταβολή του περιεχομένου του, να αποδοθεί το όλο κείμενο σε ενιαίο γλωσσικό ύφος."

4. Σε επιτροπές ή ομάδες εργασίας για τη σύνταξη κωδίκων ή κωδικοποίηση διατάξεων ή για την εκτέλεση άλλης νομοπαρασκευαστικής εργασίας, στις οποίες μετέχουν δικαστικοί λειτουργοί και καθηγητές ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, η προεδρία ανατίθεται σε δικαστικό λειτουργό, εφόσον έχει βαθμό τουλάχιστον αρεοπαγίτη ή εξομοιούμενο προς αυτόν, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 55 του ν. 1756/1988.

Άρθρο 20

Διατάξεις Ποινικού Κώδικα και Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 349 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 6 του ν. 1653/1986, προστίθεται εδάφιο, που έχει ως εξής:

"Αν ο κατηγορούμενος ή ένας τουλάχιστον από τους περισσότερους κατηγορούμενους, κρατείται προσωρινά και η αναβολή σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια έχει ως συνέπεια ότι η εκδίκαση της υπόθεσης θα γίνει σε δικάσιμο μεταγενέστερη από τη συμπλήρωση του ανώτατου ορίου προσωπικής κράτησης, η δίκη μπορεί να αναβληθεί τότε μόνον, όταν το δικαστήριο με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία κρίνει ότι υπάρχει λόγος που καθιστά απολύτως αδύνατη τη διεξαγωγή της".

2. Η παρ. 2 του άρθρου 122 του ν. 1165/1918, όπως ισχύει σήμερα αντικαθίσταται ως εξής:

"2. Εάν ο κατηγορούμενος δεν συνελήφθη επ' αυτοφώρω ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο δεν έγινε δυνατή η άμεση εισαγωγή της υποθέσεως στο ακροατήριο, ο Εισαγγελέας, εκτιμώντας τη σοβαρότητα της υποθέσεως, παραγγέλει σε προανακριτικό υπάλληλο τη διενέργεια προανακρισεως ή σε τακτικό ανακριτή τη διενέργεια τακτικής ανακρισεως κατά τα άρθρα 243 επ. και 246 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας".

3. Η παρ. 3 του άρθρου 74 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

"3. Οι αλλοδαποί που απελάθηκαν με αυτόν τον τρόπο μπορούν να επιστρέφουν στη χώρα με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης αφού περάσει μία τριετία από την απέλαση και για ορισμένο χρονικό διάστημα το οποίο δύναται να παρατείνεται".

4. Η παρ. 3 του άρθρου 99 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

"3. Ο απελαθείς αλλοδαπός, του οποίου έχει ανασταλεί η ποινή κατά τα ανωτέρω, μπορεί να επιστρέψει στη

χώρα με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης αφού περάσει πενταετία από την απέλαση και για ορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο δύναται να παρατείνεται".

5. α. Το άρθρο 286 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 286

1. Όποιος κατά την εκπόνηση μελέτης ή τη διεύθυνση ή την εκτέλεση οικοδομικού ή άλλου ανάλογου έργου ή μιας κατεδάφισης, με πρόθεση ή από αμέλεια ενεργεί παρά τους κοινώς αναγνωρισμένους τεχνικούς κανόνες και έτσι προξενεί κίνδυνο για τη ζωή ή την υγεία ανθρώπου, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.

2. Η παραγραφή της άνω πράξεως αρχίζει από την ημέρα της επέλευσης του αποτελέσματος της παραβίασης."

β. Στο τέλος των άρθρων 17 και 112 του Ποινικού Κώδικα προστίθενται οι λέξεις "εκτός αν ορίζεται άλλως".

Άρθρο 21

1. α. Σε περίπτωση εγκλήματος του άρθρου 5 του ν. 1729/1987, όπως ισχύει, ως και σε περίπτωση εγκλήματος που φέρεται ότι τελέστηκε για να διευκολυνθεί η χρήση ναρκωτικών ουσιών, εφόσον τα εγκλήματα αυτά έχουν τελεσθεί από πρόσωπο που απέκτησε την έξη της χρήσεως ναρκωτικών ουσιών και δεν μπορεί να της αποβάλει με τις δικές του δυνάμεις, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών εκτιμώντας τις ειδικές κατά περίπτωση περιστάσεις και με την επιφύλαξη της τελευταίας περιόδου αυτού του εδαφίου, δύναται με αιτιολογημένη διάταξη του και με έγκριση του εισαγγελέα εφετών να αναβάλει για ορισμένο χρόνο, που μπορεί να παρατείνεται, την άσκηση ποινικής δίωξης, αν λαμβάνει γνώση από έκθεση ή και εκθέσεις του διευθυντή εγκεκριμένου κατά νόμο θεραπευτικού προγράμματος ψυχικής απεξάρτησης, ότι ο δράστης έχει προσέλθει οικειοθελώς και υποβάλλεται ανελλιπώς και συστηματικά στην από τις κείμενες διατάξεις επιβαλλόμενη θεραπεία. Αν ο δράστης ολοκληρώσει με επιτυχία το θεραπευτικό πρόγραμμα σύμφωνα με έγγραφη βεβαίωση και έκθεση του διευθυντή του προγράμματος, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, με αιτιολογημένη διάταξη του και με έγκριση του εισαγγελέα εφετών, μπορεί να απόσχει οριστικά από την ποινική δίωξη. Τα στοιχεία που αναφέρονται στις παραπάνω εκθέσεις του διευθυντή θεραπευτικού προγράμματος είναι απόρρητα και απαγορεύεται η ανακοίνωσή τους σε οποιονδήποτε άλλον εκτός από τον ίδιο το χρήστη ναρκωτικών που υποβλήθηκε σε θεραπεία, επί ανηλικού δε στον έχοντα την επιμέλεια. Τα παραπάνω δεν εφαρμόζονται για εγκλήματα που στρέφονται κατά της ζωής, της προσωπικής ελευθερίας, της σωματικής ακεραιότητας, καθώς και για τα εγκλήματα των άρθρων 336, 374 εδ. α' και β' και 380 του Ποινικού Κώδικα και του άρθρου 2 του παρόντος νόμου, όπου δε στην παράγραφο αυτή αναφέρονται εγκλήματα του παρόντος εδαφίου α', νοείται πάντα ως ισχύουσα και η ανωτέρω εξαίρεση από την εφαρμογή του. Το ευεργέτημα του παρόντος εδαφίου παρέχεται μία μόνο φορά.

β. Κατά τη διάρκεια της θεραπευτικής αγωγής χορηγείται αναβολή στράτευσης, που διακόπτεται ύστερα από γραπτή βεβαίωση του διευθυντή του θεραπευτικού προγράμματος ότι ολοκληρώθηκε ή διακόπηκε η θεραπευτική αγωγή. Οι διατάξεις της προηγούμενης περιόδου